

Devizové intervence jako nástroj pro cílování inflace

Anna Kasalová

Sekce - EKONOMIKA,
Ekonomická fakulta, 2. ročník

Bakalářský studijní program – MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÉ VZTAHY

Abstrakt: Měnová politika je jedním z klíčových nástrojů hospodářské politiky, kterým lze ovlivňovat celkový ekonomický vývoj země – zejména inflaci, měnový kurz, úrokové sazby a množství peněz v oběhu. V České republice ji provádí Česká národní banka jako nezávislá instituce, která uplatňuje režim cílování inflace.

Tato seminární práce se zaměřuje na specifický nástroj – devizové intervence, které jsou využívány výjimečně v situacích, kdy běžné nástroje selhávají. Praktická část analyzuje využití devizových intervencí Českou národní bankou ve dvou obdobích: 2013–2017 a 2022–2023. Sleduje důvody jejich zavedení, průběh a dopady na českou ekonomiku.

Klíčová slova: měnová politika, devizové intervence, dopady intervencí, Česká národní banka, recese, deflace, inflace, národní hospodářství

1 Měnová politika

Česká národní banka je nezávislá instituce, která v České republice realizuje monetární politiku. Využívá k tomu řadu nástrojů – povinné minimální rezervy, úrokové sazby, obchoduje s cennými papíry a devizovými rezervami, nebo může přímo používat administrativní nástroje. Kliková a Kotlán (2019) popisují, že pokud centrální banka má nastavené nízké úrokové sazby, nízké minimální rezervy nebo nakupuje devizové rezervy a cenné papíry, realizuje monetární expanzi, nebo také politiku snadno dostupných peněz. Naopak centrální banka může realizovat politiku těžko dostupných peněz (monetární restrikcí), kdy sledujeme rostoucí úroveň úrokových sazeb nebo prodávání devizových rezerv a cenných papírů (centrální banka stahuje peníze z oběhu) za účelem udržení nízké inflace. Tento efekt ale může vést ke zpomalení hospodářského růstu.

2 Intervence ČNB

Tato kapitola se zabývá kurzem české koruny a jeho ovlivňování ČNB. K tomuto efektu došlo mezi lety 2013-2017 a dále pak v roce 2022 jako reakce na ruskou invazi na Ukrajinu (Malíková, 2023).

Následující graf nám ukazuje stav devizových rezerv držených ČNB. První prudký nárůst je na podzim roku 2013, kdy došlo k přijetí kurzového závazku. Největší nárůst je v roce 2016, kdy ČNB v rámci kurzového závazku držela kurz na hodnotě 27 CZK/EUR. Další významná změna v hodnotě rezerv probíhala od léta 2022 do podzimu 2023, v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu. ČNB se snažila předejít prudké inflaci tím, že část devizových rezerv prodávala a z oběhu tak stahovala českou korunu.

Obrázek 1: Stav devizových rezerv

Zdroj : ČNB, 2025

2.1 Kurz české koruny

Světové měny můžeme rozdělit do dvou kategorií režimů: s pevným nebo plovoucím kurzem, ovšem je to spíše spektrum, v praxi najdeme různé stupně vlivu centrálních bank na měnový kurz. Pevný režim je velmi náročný na měnovou politiku, centrální banka musí neustále intervenovat podle vývoje ekonomiky, představuje ale stabilitu, protože v něm nedochází k výkyvům hodnoty měny.

Česká koruna se řadí mezi měny s plovoucím kurzem, konkrétněji řízeným měnovým kurzem. Hodnota koruny je dána tržně, vývojem české ekonomiky, ovšem Česká národní banka může intervenovat, pokud chce předejít výrazným výkyvům. (ČNB a, neuvedeno)

2.2 Vývoj kurzu

V této kapitole bude představen vývoj kurzu české koruny a některá jeho specifika.

Následující graf nám ukazuje vývoj české koruny vůči euru. Kurz je v nepřímé kotaci. Na ose y vidíme směnnou hodnotu koruny, kolik za kolik korun se obchodovalo 1 euro. Vývoj kurzu tento graf sleduje od ledna 1999 do února 2025.

Obrázek 2: Vývoj kurzu CZK/EUR,
zdroj: European Central Bank, 2025

Historicky nejslabší byla koruna v roce 1999, kdy se euro dalo koupit za 38,583 korun, nejsilnější byla koruna v roce 2008, kdy euro mělo hodnotu 22,968 korun. Velkou depreciaci koruny můžeme sledovat právě v letech 2008–2009, kdy došlo k přelítí americké investiční krize i do české ekonomiky. Od února 2009 postupné ozdravování kurzu, které pokračovalo až do listopadu 2013 (European Central Bank, 2025).

Velký skok můžeme zaznamenat v listopadu 2013, kdy ČNB nakoupila během první poloviny listopadu devizové rezervy v hodnotě 200 miliard korun (ČNB b, 2013). Oslabila tak kurz koruny vůči euru z 25,784 na 26,966, což je více než 3 %. Tato změna proběhla z 6. na 8. listopad. K intervencím došlo po zasednutí bankovní rady, která přijala závazek udržet kurz koruny vůči euru kolem 27 korun. ČNB tak chtěla předejít deflaci a ochlazení ekonomiky, které hrozilo při silném kurzu (ČNB, 2013). V následujících dnech intervence pokračovaly a oproti začátku listopadu se kurz české koruny zvýšil o přibližně 5 %.

Intervence ČNB skončily v listopadu 2017 a v reakci na změnu kurz české koruny výrazně dočasně posílil. Od prosince 2017 do května 2022 byl kurz čistě plovoucí, bez intervencí, cenu určoval pouze trh.

V roce 2022 začal kurz prudce oslabovat v reakci na růst cen v ekonomice po vpádu Ruska na Ukrajinu. ČNB proto 12. 5. 2022 oznámila, že začne intervenovat, prodejem devizových rezerv chtěla posílit kurz. K tomu následně došlo a ČNB v intervencích pokračovala až do října 2022 (ČNB, 2022).

2.3 Důvody intervence

Proč vlastně k intervencím došlo? Během roku 2012 probíhala v české ekonomice recese, rostla nezaměstnanost a klesaly příjmy domácností. Úrokové sazby (jako jeden z hlavních nástrojů monetární politiky) byly téměř na nule. To mělo povzbudit investice a spotřebu v ekonomice, nicméně k tomuto efektu nedošlo. Česká národní banka se proto rozhodla použít devizové intervence. Zároveň v ekonomice docházelo i k poklesu cen, což by mohlo vést až k deflaci, která může být daleko škodlivější než inflace. Cílem ČNB je pečovat o cenovou stabilitu, a přesně o to se snažila. Inflace se v České republice dlouhodobě cíluje k 2 %, mezi roky 2012–2013 byla pod touto hranicí a klesala. Pro ekonomiku to nepředstavuje nic dobrého. Spotřebitel vidí klesající ceny zboží, ovšem v celonárodním hospodářství to může

znamenat odkládání spotřeby, což znamená nižší poptávku a může to vést ke kolapsu průmyslu, jelikož vyrobené zboží nebude ochota kupovat a podniky budou nuceny k propouštění zaměstnanců a zastavování výroby. (ČNB, 2018)

Jedním z motivátorů oslabení kurzu byly právě ceny v ekonomice. Pokud oslabí kurz, veškerý dovoz se zdraží (to, co bylo dovezeno za 1 euro nyní nestojí 25 korun, ale 27 korun). Zároveň se veškerý český export stává konkurenceschopnějším, protože domácí výrobce při prodeji za 1 euro (za předpokladu, že se v zahraničí nezmění cena produktu) neobdrží 25 korun, ale 27. Jestliže to pro něj bude výhodné, může jít s cenou dolů a tím tlačit na zahraniční konkurenci, nebo mít větší marži.

V březnu 2022 došlo k vpádu ruské armády na území Ukrajiny a začal tím válečný konflikt. Důsledkem byla velká nejistota obyvatelstva, přerušení dodavatelských řetězců a výrazné omezení zemědělské produkce na Ukrajině. Ceny v ekonomice začaly velmi rychle růst a úrokové sazby byly velmi vysoko, proto podobně jako v roce 2013 přišly na řadu devizové rezervy. Intervence prakticky skončily už v říjnu 2022, nicméně oficiální stanovisko o ukončení bylo až 3. 8. 2023. (ČNB, 2022) (ČNB, 2023)

3 Stav české ekonomiky před a po intervencích

V této kapitole budou představeny negativní důsledky a argumenty proti intervenci, ale také změny, které proběhly v české ekonomice po intervencích. Především půjde o analýzu vybraných makroekonomických dat a pak podrobnější zaměření na zahraniční obchod České republiky.

3.1 Národní hospodářství během prvních intervencí

Jak už bylo řečeno, v roce 2012 se česká ekonomika nacházela v recesi. Růst HDP v roce 2012 vykazoval hodnotu -0,8 %, také poklesl podíl soukromých subjektů na tvorbě HDP o 0,3 procentního bodu, v následujícím roce 2013 dokonce o 0,8 procentního bodu (z 80,13 % na 80,05 %). Klesla také parita kupní síly, z 18,01 na 17,72 (v roce 2013). Jediný ukazatel, který v tyto roky stabilně stoupal je produktivita práce. Všechny tyto ukazatele potvrzují, že ekonomika ochlazovala, zpomalovala. Monetární politika se již uchýlila ke snížení úrokových sazeb, což v obvyklém případě podpoří investice. Proto vyhlásila měnový závazek, jako další, již ne tak populární opatření.

V krátkém období to přineslo zdražování. Podle ČNB při oslabení kurzu skokově narostla cena veškerého dovozu, při 5 % změně kurzu těchto 5 % představovalo i skok v hodnotě zboží, na to většina firem nebyla připravená, dosavadní marže nebyly schopné krytí. A tato změna se samozřejmě netýkala jen zboží, ale veškerých dovozů, i pokud šlo o suroviny, energie a materiál. V současné ekonomické situaci Česká republika není kompletně nezávislá v žádném odvětví, na všem, co je předmětem směny v ekonomice je určitá část dovozu. Toto jednorázové zdražování nepostihlo jen podniky, ale i přímo domácnosti. (ČNB b, neuvedeno)

Pokud ale opustíme krátké období a podíváme se na následující roky, můžeme si všimnout, že se po roce 2013 česká ekonomika skutečně začala ozdravovat. Už jen v následujícím roce (2014) dosáhl růst HDP 2,2 %, v roce 2015 dokonce 5 %. Začal se zvedat podíl tvorby HDP soukromých subjektů, to může být prisuzováno většímu exportu výrobků do zahraničí, ochotě podnikat (růstové období je pro podnikatele daleko příznivější než recese) a celkové ekonomické stabilitě. Lidé tolik nespořili, zato rostla celková spotřeba, to vedlo k pozitivním poptávkovým šokům, firmy více vyráběly, mohly zvyšovat platy a bylo víc pracovních míst.

3.2 Zahraniční obchod během prvních intervencí

Následující kapitola popisuje praktické dopady změny měnového kurzu na zahraniční obchod České republiky. Česká ekonomika je velmi otevřená, objem exportu se pohybuje kolem poloviny celkového HDP. V české ekonomice dlouhodobě přetrvává trend pozitivní obchodní bilance (tj. celkový export je větší než celkový import). Tak tomu bylo i v roce 2013, ovšem export vzrostl o pouhých 2,2 % a import o 0,7 %. Od roku 2008 můžeme pozorovat dokonce snížení importu i exportu. Po roce 2010 se ekonomika začínala vzpamatovávat, ovšem vývoz přesáhl objem roku 2007 o pouhých 0,89 %. Po roce 2010 zahraniční obchod dále rostl, nicméně velký skok nastal až v roce 2014, kdy se objem exportu zvýšil o 13 %. Můžeme to prisuzovat právě intervencím ČNB.

Pokud se zaměříme na komoditní strukturu zahraničního obchodu ČR, můžeme si všimnout, že bezkonkurenčně největší podíl má lehké strojírenství, především výroba dopravních prostředků a strojů (54,2 %), druhý největší podíl má SITC 6, kam se řadí meziprodukty v průmyslu, třetí místo zabírá průmyslové spotřební zboží. Z této statistiky vyplývá, že česká ekonomika je velmi orientovaná a specializovaná v jednom oboru. Ekonomiky tohoto typu

nejsou příliš flexibilní, změny přináší velké náklady, jsou závislé na cyklickém vývoji v daném odvětví.

Lehké strojírenství, především automobilový průmysl je pro českou ekonomiku klíčový. Jeden z cílů ČNB při zavedení kurzového závazku byla celková stabilita a prosperita ekonomiky. Díky nezávislé monetární politice mohla zavést opatření, která mají naši ekonomice skutečně pomoci. Prodej motorových vozidel mezi lety 2013 a 2014 vzrostl o 21,9 %.

Teritoriální struktura nám ukazuje, s jakou zemí/skupinou zemí ekonomika nejvíce obchoduje. V roce 2012 Česko nejvíce exportovalo do Evropy (82,6 % vývozu), na druhém místě s Asií (12,9 %). V roce 2014, tj. v období těsně po přijetí kurzového závazku, se poměr změnil jen velmi jemně, export do Evropy činil 82,5 % a do Asie 12,7 %. Ani obchod s ostatními kontinenty nezaznamenal výraznou změnu, poměry se liší jen o maximálně 20 bazických bodů. (MPO 2013, MPO 2015). Z těchto dat můžeme usoudit, že intervence byla úspěšná, co se týče stability jak komoditní, tak teritoriální struktury.

3.3 Česká ekonomika během druhých intervencí

V roce 2022 zpomalil růst HDP ze 4 % na 2,8 %. V roce 2021 vykazoval vyšší číslo oproti roku 2020, kdy začala dopadat pandemie Covidu – 19 do ekonomiky a v následném roce začalo probíhat ozdravování ekonomiky, nicméně produkce v roce 2022 a pak především v roce 2023 mírně oslabila. Inflace v tu dobu ale vystoupala, v roce 2022 se průměrně vyšplhala až na úroveň 15,1 %, což je druhá nejvyšší úroveň inflace v historii České republiky. (ČSÚ, 2023).

V roce 2022 i 2023 byla celková hodnota importovaného zboží větší než hodnota exportu. Vliv na to měla krize způsobená pandemií i válečný konflikt. Docházelo k omezení výroby, sílila domácí poptávka po dovozem zboží jako léky a lékařské pomůcky, podepsaly se na tom i rostoucí ceny paliv (v důsledku omezení odběru ropy z ropovodu Družba a sankcí na Ruskou federaci). (MPO, 2025)

4 Porovnání intervencí v letech 2013 – 2017 a 2022 – 2023

Závěrem lze porovnat obě období devizových intervencí České národní banky z let 2013–2017 a 2022, která se od sebe výrazně lišila jak v makroekonomickém kontextu, tak v samotném nastavení a cílení politiky. Intervence z roku 2013 proběhla v situaci velmi nízké inflace, v podmínkách hospodářské stagnace a nulových úrokových sazeb, kdy hrozilo sklouznutí do deflace. Naproti tomu v roce 2022 čelila ČNB opačnému problému – inflace se pohybovala kolem 15 %, byla podporována růstem cen energií, surovin a potravin, a ekonomika zpomalovala vlivem války na Ukrajině a globální nejistoty. V prvním případě šlo o snahu podpořit poptávku a vrátit inflaci ke stanovenému cíli, ve druhém o snahu zabránit dalšímu růstu inflace a stabilizovat měnové prostředí.

Zásadní rozdíl spočíval i v samotném cíli a směru intervence. Zatímco v období 2013–2017 ČNB cíleně oslabovala korunu, aby zvýšila dovozní inflaci a podpořila konkurenceschopnost českého exportu, v roce 2022 naopak korunu posilovala, aby zlevnila dovoz a tlumila inflační tlaky. Jednalo se tedy o zcela opačné přístupy, které však v obou případech reflektovaly potřebu stabilizovat domácí ekonomiku v odlišném kontextu. Zatímco první intervence měla expanzivní charakter, druhá měla charakter protiinflačního tlaku.

Lišila se také forma zvoleného intervenčního režimu. V prvním období ČNB zavedla kurzový závazek, kdy po dobu několika let udržovala minimální kurz koruny vůči euru na úrovni 27 Kč. Tento nástroj byl transparentní a předvídatelný, což přispělo k relativní stabilitě kurzu a důvěře trhu. V roce 2022 však k žádnému kurzovému závazku nedošlo – ČNB intervenovala nepravidelně, ad hoc, v závislosti na vývoji trhu. Reagovala tak na prudké výkyvy, které mohly mít negativní dopady na cenovou hladinu, ale zároveň si zachovala flexibilitu měnové politiky. Obě formy tedy měly své výhody i omezení, přičemž v prvním případě šlo o dlouhodobý závazek a ve druhém spíše o krátkodobou stabilizační reakci.

Při pohledu na vývoj kurzu české koruny lze rovněž pozorovat odlišný výsledek. V letech 2013–2017 byla koruna cíleně oslabena a její kurz byl stabilně udržován na hladině kolem 27 Kč/EUR. Po ukončení závazku v roce 2017 koruna postupně posilovala. V roce 2022 se ČNB snažila zabránit jejímu oslabení pod tlakem globální nejistoty a rostoucích úrokových diferencíálů. Díky zásahům se podařilo udržet kurz pod hranicí 25,5 Kč/EUR, a následně dokonce posílit až k 24 Kč/EUR. V obou případech tedy intervence sehrály klíčovou roli při stabilizaci měny.

Pokud jde o dopad na inflaci, v prvním období vedly intervence ke zvýšení cenové hladiny směrem k inflačnímu cíli a přispěly k obnovení stabilního inflačního prostředí. V roce 2022 měla intervence jiný efekt – napomohla k omezení dovozní inflace, ale hlavní nástrojem boje proti inflaci zůstalo zvyšování úrokových sazeb. Samotné posílení koruny však přispělo ke zmírnění cenového šoku, a tím i ke stabilizaci očekávání.

Dopad na hospodářský růst se v obou případech výrazně lišil. V období 2013–2017 došlo k oživení ekonomiky, růstu HDP a poklesu nezaměstnanosti. Intervence tehdy působily expanzivně a podpořily domácí poptávku i exportní výkonnost. V roce 2022 však i přes intervenci došlo ke stagnaci HDP, poklesu reálných mezd a omezení spotřeby domácností. Intervence zde plnily spíše ochrannou než stimulační funkci.

Z hlediska zahraničního obchodu přineslo první intervenční období zlepšení obchodní bilance a zvýšení exportní výkonnosti, především díky slabší koruně, která zvýhodnila české výrobky na zahraničních trzích. V roce 2022 však export stagnoval a obchodní bilance se dostala do deficitu, především v důsledku drahých dovozů energií a vysokých výrobních nákladů, které

koruna nedokázala plně vykompenzovat. Posílení měny tedy v tomto případě nevedlo k exportnímu růstu, ale sloužilo k tlumení vnějších šoků.

V obou obdobích se rovněž lišila reakce trhu a veřejnosti. Intervence z roku 2013 byly zprvu přijaty s překvapením a kritikou, ale postupně se ukázaly jako efektivní nástroj podpory ekonomiky. Naopak zásahy v roce 2022 byly vzhledem k výjimečné inflační situaci vnímány spíše pozitivně a nepřekvapily tolik odbornou veřejnost ani trhy. ČNB zde vystupovala jako stabilizační autorita a její kroky byly většinou interpretovány jako obrana měnové a cenové stability.

Celkově lze konstatovat, že devizové intervence ČNB byly v obou obdobích účinným nástrojem měnové politiky, přestože jejich účel, forma i dopady byly rozdílné. Zatímco v letech 2013–2017 šlo o dlouhodobou, předem oznámenou intervenci s cílem podpořit inflaci a hospodářský růst, v roce 2022 se jednalo o krátkodobé, cílené zásahy proti přehřívání cenové hladiny. Obě politiky přispěly k dosažení měnové stability, avšak každá v jiném hospodářském cyklu a za odlišných podmínek. Jejich porovnání ukazuje, jak flexibilně může centrální banka využívat nástroje devizové politiky v reakci na proměnlivou ekonomickou realitu.

Závěr

Tato práce se věnovala srovnání dvou klíčových období devizových intervencí České národní banky – let 2013–2017 a roku 2022. Cílem bylo porozumět rozdílům v jejich motivech, provedení a hospodářských dopadech. Zatímco první intervence měla za cíl zabránit deflaci a podpořit ekonomický růst pomocí kurzového závazku, druhá reagovala na vysokou inflaci a kolísání kurzu nepravidelnými zásahy. Obě intervence byly úspěšné z hlediska stabilizace měnového prostředí, ačkoliv se odehrály v odlišném ekonomickém a geopolitickém kontextu. Přínosem práce je shrnutí a porovnání dvou odlišných přístupů k devizovým intervencím a jejich vlivu na klíčové makroekonomické ukazatele. Omezením zůstává časový odstup od zásahů v roce 2022, který neumožňuje plně vyhodnotit jejich dlouhodobé dopady. I tak analýza ukazuje, že ČNB dokáže pružně reagovat na proměnlivé podmínky a využít nestandardní nástroje k udržení stability ekonomiky.

Literatura

- ČNB a, neuvedeno. *Jaký je rozdíl mezi pevným a plovoucím měnovým kurzem?* online. Praha: Česká národní banka, 10.5.2025 [2025-05-10]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jaky-je-rozdil-mezi-pevnym-a-plovoucim-menovym-kurzem>
- ČNB b, neuvedeno. *Co byl kurzový závazek?* online. Praha: Česká národní banka, 10.5.2025 [2025-05-10]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-by-l-kurzovy-zavazek/>
- ČNB c, neuvedeno. ARAD – Systém časových řad. Praha: Česká národní banka, 22. 5. 2025 [2025-05-22]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/arad/#/cs/sets>
- ČNB, 2013. *ČNB nakoupila devizy za zhruba 200 miliard Kč*. tisková zpráva; online. Praha: Česká národní banka, 10.5.2025 [2025-05-10]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-nakoupila-devizy-za-zhruba-200-miliard-Kc/>
- ČNB, 2022. ČNB intervenuje na devizovém trhu proti oslabování koruny. Praha: Česká národní banka, 22. 5. 2025 [2025-05-22]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-intervenuje-na-devizovem-trhu-proti-oslabovani-koruny-00002/>
- ČNB, 2023. ČNB ponechala úrokové sazby na stávající úrovni. Praha: Česká národní banka, 22. 5. 2025 [2025-05-22]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-ponechala-urokove-sazby-na-stavajici-urovni-00031/>
- ČSÚ, 2023. Indexy spotřebitelských cen – inflace – prosinec 2022. Praha: Český statistický úřad, 22. 5. 2025 [2025-05-22]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/rychle-informace/indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-prosinec-2022>
- ECB, neuvedeno. *Euro foreign exchange reference rates – Czech koruna*. online. Frankfurt nad Mohanem: European Central Bank, 10.5.2025 [2025-05-10]. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-czk.en.html
- JUREČKA, Václav, MACHÁČEK, Martin a kol. 2023. *Makroekonomie*. 4. vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-3635-3. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/makroekonomie-11942/>
- KLIKOVÁ, Christiana a KOTLÁN, Igor. 2019. *Hospodářská a sociální politika*. 5. vydání. Ostrava: Vysoká škola sociálně správní. ISBN 978-80-87291-23-8. Dostupné z: <https://knihovna-opac.tul.cz/#!/records/7a918ee2-df05-464c-820a-18023c4f2fb5>
- MPO, 2013. *Fakta – Zahraniční obchod České republiky 2012*. online. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 10.5.2025 [2025-05-10]. Dostupné z: <https://mpo.gov.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/fakta-zahranicniho-obchodu-ceske-republiky-2012--142134/>
- MPO, 2015. *Fakta – Zahraniční obchod České republiky 2014*. online (PDF). Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 10.5.2025 [2025-05-10]. Dostupné z: <https://mpo.gov.cz/assets/dokumenty/52877/60197/632511/priloha001.pdf>
- MPO, 2025. Statistiky zahraničního obchodu. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 22.5.2025 [2025-05-22]. Dostupné z: <https://mpo.gov.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/>